

Posudek na bakalářskou práci

ONDŘEJ MATĚJOVSKÝ LITURGICKÉ TEXTY TOBIÁŠE ZÁVORKY LIPENSKÉHO O MANŽELSTVÍ

Katedra církevních dějin – vedoucí práce O. Halama

Praha 2013

127 s. (51 s. textu, 76 s. edic)

Úkolem autora bakalářské práce bylo edičně představit oddíly liturgických knihy luterského kněze Tobiáše Závorky Lipenského (1553-1612), které se týkají manželství a porovnat je s dalšími vybranými liturgickými a písnovými prameny, které se užívaly v předbělohorských českých zemích v nekatolickém prostředí.

V prvních dvou oddílech autor představil luterského kněze Tobiáše Závorku Lipenského s rodinnými kořeny v bratrském prostředí, jeho duchovní angažmá na území předbělohorské Moravy i jeho obsáhlé a dosud valně nezpracované literární dílo. Opřel se zde o recentní výsledky dosavadního bádání, nové informace o autorovi však vzhledem k zaměření práce pochopitelně nepřinesl.

V další části práce jako první transkriboval a s dohledanými biblickými citacemi edičně představil oddíly, týkající se manželství jednak v Závorkově kancionále „*Písně chval božských*“ (1606), jednak v jeho obsáhlé agendě „*Pravidlo služebností církevních*“ (1607).

V závěrečném oddílu porovnal Závorkovy texty s dalšími prameny: texty Závorkových písní s písněmi „*Kancionálu českého*“ (1576) Jakuba Kunvaldského, texty „*Pravidla*“ s oddílem o manželství luterské „*Agendy české*“ (1580) a bratrské „*Agendy aneb způsobem oddávání k stavu manželskému*“ (1580).

V přílohách pak autor jako doplněk editoval Kunvaldského svatební píseň „*Na řeč z knih Ekleziastiku*“ s akrostichem jeho mecenáše Václava Bilika z Kornic a na Veselí. A paralelně otiskl tři stejné písně kancionálu Kunvaldského a Závorkova se zvýrazněním jejich odlišností.

Klady práce:

Autor bakalářské práce především zcela překročil standardní podobu bakalářských prací, chápaných a pojímaných často jako „kompilace“ a vydal se cestou za tématem novým. Novým do té míry, že se již nemohl (kromě bio-bibliografické části) opřít o výsledky staršího bádání a výsledky svého bádání musel formulovat bez ohledu na ně. Pokusil se rovněž, více méně úspěšně, o práci s prameny a většinu relevantních pramenů v rámci své práce editoval a zpřístupnil je nejen dalšímu bádání, ale i publiku mnohem širšímu, zejména církevnímu.

Výsledkem práce však nezůstala jen edice pramenů, které se uzavírání manželského sňatku v rámci církevních struktur předbělohorských českých zemí v případě Závorkových textů týkaly, ale především zjištění, že Závorkovy texty nijak nevybočují z liturgického a písnového rámce své doby a jsou v souladu s dalšími texty na toto téma v prostředí novotrakvismu, luterství i Jednoty bratrské. Tyto církevní pořádky a písně na svatební notě

je tedy možno nadále chápat jako ty, které jsou na jedné straně ohlasem tradiční podoby svatebního obřadu, na straně druhé představují soudobou praxi nekatolických církví v českých zemích v jejich pestrosti i celku.

Zápory práce:

Na první pohled se zdá být největší slabinou práce její nedostatečné ohledání dobového pozadí příslušných textů, jejich zařazení do konfesijního vývoje v českých zemích a vyhledání paralel v liturgických a písňových textech české i evropské reformace. Vzhledem k nedostatečnému zpracování těchto látek a zejména chybějícímu zpracování témat z české reformační sakramentologie by takový úkol brzy přesáhl rozměr bakalářské práce a stal by se celoživotním úkolem autora. V podobném duchu však lze vyvrátit i nedostatečné vyhledání paralel v textech reformačních. Teprve nyní jsou v bádání analyzovány texty luterské „Agendy české“, teprve na základě této práce bude moci pokročit i v tomto směru.

Další nedostatky práce jsou spíše drobné povahy. Autor zcela nepronikl do ediční práce a řadu špatných čtení proto nalzáme zejména v oddíle věnovaném edici Závorkových písní. Dílčí nedostatky vykazuje i práce s literaturou, kde se dopustil několika nepřesností a přehlednutí.

Celkové hodnocení:

Přes řečené splňuje, ba překračuje Matějovského práce nároky, kladené na bakalářskou práci v oboru církevních dějin. Je odrazem pečlivosti a pracovního nasazení jejího autora, který se nezalekl náročného tématu a je schopen svým dílem inspirovat také další badatele v oboru i oborech příbuzných, jakkoli se nevyhnul drobných pochybení a nepřesností. Po přepracování a doplnění textu by bylo vhodné autorem editované Závorkovy texty vydat k potřebě širšího publika a zde také sumarizovat výsledky jejich analýzy.

Bakalářskou práci O. Matějovského chválím a hodnotím jako výtečnou (A).

✓ Praxe 26. srpna 2013

Ota Halama Th.D.